

найкраще звернутись до творів визнаних майстрів петриківського розпису, спробувати зробити копії з їхніх робіт. Ці вправи допоможуть у майбутній творчій роботі по оформленню різних речей побуту.

Висновки. Використання петриківського розпису сприятиме розвитку креативного та творчого мислення, адаптує та згуртує в колективній роботі та сприятиме стійкому емоційному інтелекту, розвине завзятість та допоможе знайти спільну мову з оточуючими. При використанні на різних етапах уроку можна отримати позитивний результат засвоєння матеріалу, доречно використовувати та поєднувати з уроками математики.

Література

1. Андрущенко Т. Мистецький твір як процес // Образотворче мистецтво. - 2003. - №3.-С. 2-4.
2. Валенко С.В. Як виховати талановитого учня / С. В. Валенко // Психолог. –2014. – № 11-12. – С. 89-93.
3. Везумська О. М. Естетичний розвиток учнів початкових класів / О. М. Везумська // Таврійський вісник освіти. – 2011. - № 4 (36). – С. 109-116.
4. Естетика: навч. посібн. / [М.П.Колесніков та ін.]; за ред. В.О.Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 205 с.
5. Сухоминський В. О. Вибрані твори: в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К.: Радянська школа, 1983. – Т. 2. – с. 283.
6. Brovchak, L.S., Starovoit, L.V., & Likhitska, L.M. (2018). Pedagogical Conditions for Creative and Artistic Development of Children of Senior Preschool Age by Means of Art. *New Educational Review*, 52(2), 206-217

УДК 372.878:374

Н. Івановська, А.Линенко,
Дз «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»

N. Ivanovskaya, A. Linenko,
South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КЛАСІ ВІОЛОНЧЕЛІ

PROFESSIONAL SELF-IMPROVEMENT OF FUTURE TEACHERS OF MUSIC ARTS IN THE CELLO CLASS

Анотація: Метою розвитку професійного самовдосконалення майбутніх учителів в класі віолончелі являється підготовка різносторонньо ерудованих спеціалістів, володіючих основами досвіду самореалізації і самовдосконалення. Актуальність теми полягає в тому, аби провести компонентно-структурний аналіз для професійного самовдосконалення майбутніх учителів в класі віолончелі, а також формування методичних рекомендацій для розвитку майбутніх учителів. В статті розкривається проблема професійного самовдосконалення майбутніх учителів віолончелі та її актуальність. Розповідається про важливість самоорганізації майбутнього вчителя, а також описано що методи самовдосконалення повинні бути конкретними, багатоаспектними, цілеспрямованими.

Abstract. The purpose of the development of professional self-improvement of future teachers in the cello class is to train versatile erudite specialists who have the basics of experience of self-realization and self-improvement. The relevance of the topic is to carry out a component-structural analysis for the professional self-improvement of future teachers in the cello class, as well as the formation of methodological recommendations for the development of future teachers. The article reveals the problem of professional self-improvement of future cello teachers and its relevance. It tells about the importance of self-organization of the future teacher, and also describes that the methods of self-improvement should be specific, multidimensional, purposeful.

Ключові слова: Самовдосконалення, саморозвиток, віолончель, майбутній учитель, підготовка.

Key words: Self-improvement, self-development, cello, future teacher, preparation.

Глобальні перетворення в соціально-економічній сфері і духовному житті України актуалізують необхідність модернізації системи вищої професійно-педагогічної освіти. Проблема підвищення музичної культури сучасного суспільства, молоді ставить перед педагогічною спільнотою важливі завдання з вдосконалення кваліфікації майбутніх учителів музичного мистецтва, їх професійної майстерності, конкурентоздатності, готових до постійного саморозвитку, самовдосконалення, самоорганізації.

Самовдосконалення – це свідомою робота майбутнього вчителя з розвитку своєї особистості як професіонала, що передбачає адаптацію власних індивідуальних особливостей до вимог педагогічної діяльності, постійне підвищення професійної компетентності і розвиток морально-соціальних якостей.

Проблема саморозвитку, самовдосконалення була предметом дослідження психологів, педагогів, музикантів (К. Абульханова-Славська, Б. Братусь, М. Боришевський, С. Рубінштейн, Л. Рувінський, П. Казальс, А. Линенко, Н. Гутман, П. Харченко та ін.).

Для формування професійного самовдосконалення майбутнього учителя в класі віолончелі необхідно дотримуватись таких методичних рекомендацій як:

- впроваджувати інноваційні технології навчання.
- вміння здійснювати психолого-педагогічний аналіз педагогічного процесу.
- Вміння передбачати свої методичні недоліки, та знаходити способи їх уникнення.

Професійне самовдосконалення майбутніх учителів музичного мистецтва розуміємо як свідоме, стійке, інтегративне утворення, що спрямоване на підвищення рівня своєї професійної підготовки, розвитку професійно значущих якостей у відповідності із потребами і вимогами соціуму, індивідуальною освітньою траєкторією.

Вважаємо, що компонента структура професійного самовдосконалення майбутніх учителів музичного мистецтва в класі віолончелі складається з рефлексивного (самоідентифікація, самоаналіз, самооцінка), когнітивно-операційного (обізнаність із музично-професійною літературою, розуміння і адекватне тлумачення музичних творів, музично-виконавські уміння і навички), і особистісного (емоційність, вольові якості, самостійність, організаційність) складників.

Прийомами самовдосконалення є самоконтроль, самонаказ, самонавіювання, само затвердження.

Самоідентифікацію майбутнього вчителя музичного мистецтва в класі віолончелі розглядаємо як процес ототожнення суб'єктом самого себе з іншим суб'єктом - взірцем, тобто видатним педагогом віолончелістом, музикантом на основі емоційно-ціннісного ставлення.

Самооцінка майбутнього вчителя музичного мистецтва відіграє суттєву роль у професійному самовдосконаленні, оскільки за своєю природою є суб'єктивною основою для визначення рівня прагнень до професійної самореалізації в педагогічній діяльності.

Методичний супровід професійного самовдосконалення майбутніх учителів музичного мистецтва складався з використання рольових ігор (експертиза інтерпретацій музичних віолончельних творів, «Музична подорож країнами», а також самостійного створення музично-виконавської партитури музичних п'єс для віолончелі), складання: музично-методичної скарбнички у контексті віолончельної підготовки, рефлексивного щоденника та програми самовдосконалення з гри на віолончелі.

Підготовка компетентних, конкурентоздатних музично - педагогічних кадрів у ЗВО пов'язана з формуванням у них прагнення до постійного професійного самовдосконалення, що сприяє досягненню успіху у самоактуалізації в педагогічній діяльності, упевненості в вирішенні складних педагогічних завдань, самоповаги до себе як до професіонала, що веде до професійної зрілості і набуття вищих професійних абсолютів.

Сучасний стан розвитку системи вищої педагогічної освіти в Україні потребує підвищення ролі викладача - музиканта, оскільки педагогічна спільнота забезпечує духовний та інтелектуальний розвиток нації.

Література

1. Боришевський М.Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості // Педагогіка і психологія. – 2008. – №2(59).
2. Линенко А. Ф. Саморозвиток майбутнього педагога під час навчання / А. Ф. Линенко // Наука і освіта. – № 5–6. – 2005. – С. 88–89.

УДК 373.3.091.26:7

Ю. Княжук,

здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Yu. Kniazhuk,

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskiy
State Pedagogical University

ДІАГНОСТИКА ГОТОВНОСТІ СПРИЙМАННЯ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

DIAGNOSTICS OF ELEMENTARY SCHOOL PUPILS' READINESS TO COMPREHEND WORKS OF ART

Анотація. У статті аналізуються дослідження, в яких розглядаються проблеми розвитку художнього сприймання учнів початкових класів. Акцент зроблений на критеріях та показниках, що дозволяють виявити рівень естетичної вихованості.

Abstract. the article analyzes research that examines the problems of development of artistic perceptions of primary school students. Emphasis is placed on the criteria and indicators that allow to show the level of aesthetic education.

Ключові слова: естетична вихованість, сприйняття творів мистецтва, критерії, показники та рівні сформованості художнього смаку, учні початкових класів

Key words. aesthetic education, perception of works of art, criteria, indicators and levels of formation of artistic taste, primary school students

Постановка проблеми. У Концепції художньо-естетичного виховання учнів у закладах загальної середньої освіти зазначено, що мистецтво має унікальний вплив на особистість, тому художньо-естетичне виховання потрібно розглядати не лише через призму набуття художніх знань та навичок, а насамперед, як багатогранний засіб особистісного розвитку учнів. Сформованість в школярів особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва та навколишнього світу, художня та загальнокультурна обізнаність, пробудження інтересу до мистецтва, потреба в духовному самовдосконаленні – ключові уміння, які повинні засвоїти учні на уроках мистецтва. Проблематика сприйняття творів мистецтва є досить актуальною в світлі зростаючої ролі мистецтва як найважливішого засобу естетичного виховання підростаючого покоління та була висвітлена в працях (Р.Арнхейм, В. Асмус, А.Бакушинський, Л.Виготський, А.Дорфман, Е.Ільєнко, Д.Леонтьєв, М.Каган, Б.Теплов, С.Рубінштейн, П. Якобсон та ін.). Проблема художньо-педагогічної інтерпретації творів мистецтва в навчально-виховному процесі розкрита українськими вченими (Л. Масол, Г. Падалка, О. Рудницька, О.Щолокова та ін.)

Правильне осмислення творів мистецтва створює сприятливу основу для оволодіння духовним багатством минулого, для розвитку естетичного смаку, для орієнтування в шедеврах світового живопису, в сучасному мистецтві та для усвідомлення художньої цінності творів. На тлі сьогодення, в умовах часткової втрати і трансформації багатьох культурно-моральних цінностей для молодого покоління, необхідність і значимість такого розвитку різко зростає.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати критерії та показники естетичної вихованості учнів початкових класів та визначити шляхи підвищення рівня їхнього художнього сприймання.